

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... .. 16.— | nyolczad oldal ... 4

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

LUBRICH ÁGOSTON

1825—1900

Garamszegi *Lubrich* Agost 1825. december 28-án született Besztercebányán. Rozsnyón elvégezvén középiskolai tanulmányait, papnövevényeknek vetette föl magát; de mint klerikus visszavonult és a tanítói pályára lépett, melyre nemcsak hivatást érzett, hanem mely pálya ideálként is lebegett előtte. Letevén a tanítói képesítő vizsgálatot, előbb egy magánintézetben tanított, 1848-ban pedig a magyar kormány a szegedi tanítóképző-intézethez nevezte ki, a hol főképen *Csaplár* Benedekben, a piaristáknak ma is élő történetírójában talált hű tanácsadóra.

1855-ben a képzőintézetek magyar tanítóit elbocsátotta az abszolút kormány. *Lubrich*-nak is távoznia kellett. A kecskeméti ekkor alreáliskolájukhoz választották meg igazgatónak. Ez a reáliskola föloszolván, 1861-ben a besztercebányai gimnáziumhoz nevezték ki rendes tanárnak, a honnan 1862-ben Pozsonyba tették át, hol megszerezte a tanári képesítőt is. Pozsonyi tartózkodása alatt határozta el magát arra, hogy egészen a neveléstudománynak és neveléstani irodalomnak szenteli magát, miután az irodalom terén már akkor is serényen működött, sok értekezést, tanulmányt tett közzé s egyebek közt a «Magyar Állam»-nak is serény munkatársa volt. *Neveléstudományát*, ezt a nagy munkát alig másfél év alatt 1866-ban és 1867-ben írta meg. 1870-ben kinevezték a budapesti egyetem pedagógiai tanszékére, a melytől csak nemrég vált meg, midőn nyugdíjba ment. 1871-ben pedagógiai munkája az Akadémiától a nagyjutalmat nyerte, ugyanekkor levelező-taggyá választották. 1874-től 1877-ig jelent meg *Neveléstörténelme*, melyet méltán tarthatnak főművének.

Temetése hétfőn, július 16-án délután 4 órakor volt a kerepesi temető halottas-házából.

Ki szeretett leghívebben Téged, nagymestere a magyar nevelés- és oktatásügynek, mint a magyar kath. tanítói kar. Ennek bizonyítéka, hogy minden tanító, ki a vallás-erkölcsös nevelés filozófiájának mélységes igazságait kereste, a Te légedben élt s gyönyörködött az eszméken, melynek trónján az üdvözítő Jézus ül.

Oh! be nagy voltál előttünk s mennyire esodálunk Téged, ki tökéletessége voltál az igazi és hamisítatlan magyar kath. népnevelőnek!

Neveléstanod, melyben a tapasztalati élet ekéjével barázdolgattál az Üdvözítő tan maghullásának: a mi kútforrásunk volt kötelmeink hű és pontos teljesítéséhez. Módszertanod az alkalmazkodás alaptörvénye, melyben a kised gyermek értelmi korlátait bemutatva igyekeztünk kitölteni azt, a mit a természeti erő megbír, kerülve minden természetellenességet, melylyel a modern pedagogia ma vadászatra jár. Neveléstörténelmed, ez a páratlan mű, melynek bölcséleti s nem hizelgő biográfiai értéke van, megismertet bennünket azon úttörő pedagógusokkal, kiknek filozófiai eszméit egészben, vagy csak részben, vagy tán épenséggel nem szabad követnünk.

Bár egész sorozatát bírjuk azon kath. nagy neveknek, kik neveléstudományi munkáikkal babérokat arattak, minő Bárány, Mersey és a most is élő Erdődy, de Te mester vagy előttük és neved halhatatlan, örökéletű, mert abban egy teljesen kifejlett és tagozott embernevelési rendszer van megállapítva; mely részleteiben egy-egy egész mű kidolgozására szolgál s még akkor sem teljesen kiaknázva.

Ez voltál mint pedagógus. Csillaga a magyar kath. neveléstudománynak nagy bajnoka és csillaga az Egyház ügyének, ki egész életét, életének teljes valóságát a maga szeplőtelen tisztaságában becsülettel megállta ama helyen, a melyre a Gondviselés kirendelte.

Eltávoztál tőlünk, hogy teljesedjen rajtad az Úr szava: «A ki Én bennem él és a kiben Én élek, élete örök, nem hal meg örökké».

Elhagytad a haza virányait, hogy porlandó tested fölött virág fakadjon, mint a föltámadás az elvetett magban, mikor életre kél.

Egyetlen voltál közöttünk, ki értelmed, szived, akaratod nagyságának, vetítő világosságának sugarával vezettél bennünket.

De ne hídd, ne hídd, kérünk, a szövétnek nálad nem törött el, hogy lángja elboruljon, csak magasabbra emelked, bevilágítván vele a magyar kath. tanügyet, mely alatt a kath. népnevelői kar elveszted fölött zokongva siránkozik.

És mi fölcusodunk fájdalomunkban, a biztató reménység bűvös-bajos varázsereje lopózik szívünkbe, hogy kath. népnevelői mívoltunknak küzdelme a Te fáklád fényét követve, nem lesz sikertelen. De nem is lehet, mert a hől a Te egyház- és hazaszereteted, munkásságod, kötelességérzeted és nagy képzettséged a követendő pelda, ott a tanító reménye munkásságában bírja igazi sikerdus alapját föladatának.

S ha porlandó tested nincs is közöttünk, de él szellemed s vele erényeid, miért is áldott legyen emléked, míg-kath. magyar népnevelő él e hazán.

Berber.

A tanító és nevelő a tekintély elvének szolgálatában.

Azután él egy óriási embertömeg Azsia bel-sejében és keleti oldalán; egy Isten hívők mind; számok együtt meghaladja a keresztényekét; bárdolatlan, felvad hordái a Dsingiz Kán és Tamerlán iszonyú népáradatával fenyegetik a keresztény társadalmi rendet, hogy elfogadtassa a magáét, Buddha, Konfucius, Brhama társadalmát. Erős, nagy népek; fegyvert fogható a legtöbb. Hát még a 117 millió pogányság! Sőt, lassák kegyetek, még közöttünk is fészkelődik egy tőlünk teljesen idegen társadalmi rend, a minap reczipiált, újkori zsidósága, mely rohamosan szedi el földeinket, közösíti, államosítja iskoláinkat, hogy befolyásokat, talmud társadalmi rendjök lábait itt is megvethessék, agítálnak, rombolnak, ősi czimerünket meghamisítják, a föltötös kereszt helyett kutyafejet, a talmud csillagot festetve reá, persiffálják szent hitünket, mint erről egy-egy keresztény szellemű lapból utóbbi időben majdnem minden nap megbotránkozással győződhetünk meg. A hitetlen bölesészet újkori pogányságáról nem is szólok semmit. Hát nem magasztos akár egyetemes, keresztényi szempontból, akár hazafiúi tekintetből határozott, elszánt bajnokává lenni kétezer éves keresztény társadalmunknak, kilencszáz éves szent, első királyunktól kapott örökségünknek, hogy egygyé olvadva a szeretet evangéliumának tekintélye által erősek legyünk az idegen társadalmi tekintélyek törekvése ellen, jöjjön az akár Azsiából, akár a nyomdafesték sötét oduiból. Ennek a magasztos, messzeható tekintély elvének, a keresztény nemzetek, az egyetemes, keresztény

társadalomnak szolgálatába állanak önök kedves munkatársaim. Mi egy hazát, mi egy keresztény társadalmat örököltünk az előző nemzedéktől; ezt az utánunk következőnek épen, sértetlenül, diadalmasan átadni a kötelességünk. A mi hivatásunk nem rabló módjára kizsebelni e földet s aztán tovább osonni a mammonnal, de biztosítani e földet, e hazát a keresztény társadalomnak; folytatni azt a munkát, melyet az égből alászállott Isten megkezdett apostolaival. Ez, azt hiszem magasztos föladat. És ha nem teljesítjük a tekintély elvének számunkra kijelölt szolgálatát? A tekintély keresztény elve akkor sem enyészik el; hiszen már Amerikában izmos cserré nőtt az a parányi mag, melyet Columbus oda ültetett; de mi elveszhetünk, mint elsöpörte az örökös vallási viszályok között torzsalkodó Elő-Azsia és Észak-Afrika keresztény társadalmát a mohamedánizmus mintegy II század előtt. Ha igaz, hogy: «A ki nem dolgozik, ne is egyék»; az is igaz, hogy a ki a keresztény társadalom isteni, egyházi és emberi tekintélyének szolgálatából kiállott, tehát azért nem dolgozik, azon nem épít: nem méltó reá, hogy e tekintély aegisét élvezze, az őt oltalmazza. Az ilyen ember, vidék és nép megért az elpusztulásra. Ma még ettől távol vagyunk. De a felhők mindjobban leselekednek a láthatáron, a nem vetett konkoly, azért itt is, ott is félelmesen föltünedezik. Ha igaz, a mit a nagy szent Ágoston mondott, hogy: «Isten, ki téged nélküled teremtett, nem fog téged üdvözíteni nélküled», az is igaz, hogy Isten, ki nélkülünk adott nekünk hazát, kenyeret és oltalmat a kereszténység tekintélyének védpajzsa alatt, ezt a hazát, ezt a kenyeret, ezt az oltalmat nem fogja nélkülünk utódainkra juttatni. Föl tehát a munkára, mert ez kötelesség, sőt több, a legfőbb, létkérdés.

Csány. (Hevesm.) *Végh Kálmán Mátyás.*

Az olvasókönyvekről.

Kiegészítő sorok Augustin Imre cikkéhez.

Az iskolák hatóságai a szünnapokat használják föl arra, hogy meghányják-vevessék a felügyeletük, illetőleg vezetésük alá helyezett iskolákban, osztályokban használandó tankönyveket. Tagadhatatlanul, nem könnyű föladat ma a tankönyvek között választani, hisz oly sok van azokból és annyi mindenféle módon kínálgatják azokat, hogy nem csoda azután, ha följajdul igazgató, tanító, midőn ismét egy újabb könyvvel kopogtat be valaki ajtajukon. De bármiként vesszük is a dolgot, a hatóságoknak nagy és fontos föladatuk a tankönyvek megválasztása.

Czikkiró, Augustin Imre úr, az Olvasókönyvekről értekezett lapunk f. évi 28. számában. S fejtegetéseiben arra utal, hogy az a jó olvasókönyv, melyben a vidék speciális viszonyaihoz alkalmazott tartalom van. S beszél továbbá azon módokról, a hogyan ezen kívánalmat

kielégít
könyvet
felelnek
és más
nem m
csak a
azonba
hasznos
gosító
táshoz
elhagy
inkább
Jelen
mutass
Igen, t
rámuta
Olvasó
Aguszt
rés vo
féle Ol
iskolá
városi
a hogy
tanítan
módsze
mint a
már a

A k
kivánni
A vá
veket k
Walter
tes olv
állanak
szóljak
féle G
a napo
kifogás
ban ko
Tehá
lentem
olvasó
egytl-
toldom
rint
olvasó-
ezért:
népisko

A ka

A ka
Szen
Balg
A es
Bón
Kees
A fé
Szen
A C
kath. ta

kielégíteni lehetne. Majd kritika alá veszi olvasókönyveinket általában ezen szempontokból: Megfelelnek-e azok úgy a *lélektan*, mint a *neveléstan* és *módszertan* követelményeinek. Megnevezni nem nevez meg olvasókönyveket, de mindig csak általánosságban dicsér, esetleg kifogásol, azonban czélja az, hogy a tanügy érdekében hasznos munkát végezzen az állal, hogy fölvilágosító irányelveket ad a tankönyvek megválasztásához. Kár azonban, hogy a legfontosabbat elhagyta, nem nevezte meg az idő szerint leginkább ajánlható könyveket.

Jelen soroknak éppen az a föladata, hogy rámutasson Agusztin úrnak elhallgatott könyveire. Igen, teljesen áttérve cikkiró úr fejtegetéseit, rámutatók a Szent-István-Társulat ABC- és Olvasókönyveire, mint olyanokra, melyekre Agusztin cikkéből csak a dicséret, az elismerés vonatkozhatik. A *Mócsy-Petrovác-Schulez-féle Olvasó- és Tankönyv*, *Ember Károly Falusi iskolások Olvasó- és Tankönyve*, a falusi és kisvárosi igényeket szolgálják. Megtalálja azokban a hegyvidék és az alföld tanítója egyaránt a tanítandó anyagot. A lélektan, a neveléstan, a módszertan követelményeit, meg úgy az egyik, mint a másik mindenben kielégíti. E tekintetben már a szerzők neve is teljes garanciát nyújt.

A könyvek irálva, meg kiállításra, éppen mi kívánni valót sem hagynak fönn.

A városok iskolái meg a régi Bárány-könyveket kapják a Társulattól *Mócsy-Petrovác és Walter* átdolgozásában, mint szintén oly tökéletes olvasókönyveket, a melyek messze föltte állanak más ismert Olvasókönyveknek. És mit szóljak a *Dreiszigler-Számord-Szokoly és Róvó-féle Gazdasági ismétlőiskolások könyvéről*, mely a napokban a használat után tett elfogadható kifogások alapján teljesen átdolgozva, *II. kiadásban* kopogtat a gazdasági ismétlőiskolák ajtaján.

Tehát, hogy rövidre szabjam soraimat, kijelentem, hogy Agusztin Imre kartársunknak az olvasókönyveket illetőleg hangoztatott igényeit egytől-egyig magamévá teszem és sorait megtoldom azzal, hogy ezen igényeknek ezidőszereint a Szent-István-Társulat olvasókönyvei, olvasó- és tankönyvei felelnek meg leginkább; ezért: ki minden más olvasókönyvekkel a kath. népiskolákból.

Paedagogus.

A katolikus tanítók II. orsz. ünnepi kongresszusa.

A kath. tanítók II. ünnepi kongresszusára jelentkeztek:

Szent-István-Társulat Budapestről.

Balgó István Tisza-Földvár, Jász-N.-K.-Szolnokmegye.

A esztergomi kath. tanító-egylet részéről:

Bóna József tanító Szentes.

Kécskeméthy Gyula tanító Ördöngös.

A félegyházi esperesi kerület tanító-egylete részéről:

Szent József tanító Kún-Félegyháza.

A Győr-egyházmegyéhez tartozó Kapuvár kerületi kath. tanító-egylet részéről:

Füzy István Kiszalud.

A Veszprém-egyházmegyei somogy-igali róm. kath. tanító-egylet részéről:

Vincze Imre körelnök Mosdós.

Vincze Margit,

Vincze Anna,

Kondor Károly tanító Somogy-Szent-Jakab,

Kondor Károlyné sz. *Vincze Matild*,

Szabady Gábor tanító Somogy-Mernye.

A Vámentő-vidéki róm. kath. tanító-egylet részéről:

Mirin Károly tanító Vámentő.

Tisztelettel kérjük a bejelentéseket, hogy e közlésünket folytatónlag eszközölhessük. *A rendező iroda.*

Az esztergomi zarándoklat költsége utazás és ellátással 3 frt 50 kr.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Esztergom-főegyházmegye főtanfelügyelői hivatala. Esztergom-főegyházmegye összes kerületi tanfelügyelőinek. A magyar kath. Egyház kilencszázados főnállásának évfordulója alkalmából a magyar kath. tanítói kar a nagyméltóságú püspöki kar magas engedelmével folyó évi augusztus hó 14-én Budapesten országos kongresszust tart s az az követő Nagybölgasszony napján Esztergomba zarándoklatot rendez. A magyar kath. tanítók százas bizottságának határozatából kifolyólag fölkérem a nt. kerületi tanfelügyelő urakat, hogy az elnökletük alatt működő körök részéről minden 50 tag után két-két tagnak kiküldetése iránt saját hatáskörükben még e hó folyamán intézkedni és a kiküldöttek neveit a végrehajtó bizottsággal (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) közölni sziveskedjenek. Ha nincs a körnek 50 tagja, akkor 1 képviselő küldendő. A kiküldött tagok költségeit a bizottság határozata szerint a körök földözik és a napidíj nagysága iránt a körök határozhatnak. Kiváló tisztelettel Esztergom, 1900 július 19. Dr. *Walter Gyula*, főtanfelügyelő.

EGYESÜLETI ÉLET.

Irodalmi pályázat. A Szatmár-ugocsa megyei róm. kath. néptanító-egyesület tagjainak önművelése, valamint a munkássági hajlam ébresztési tekintetből a következő pályatételeket tűzi ki: 1. Mily káros következményei vannak a túlságos emléztetésnek és hogyan emléztessünk, hogy ezen káros következményektől a növedékeket megóvjuk? Jutalma 50 korona. 2. Az alkotmányos életre hogyan készítheti elő az iskola a leendő polgárt? Jutalma 50 korona. Pályázati határidő mindkét tételre 1901 márczius 1. Az *idegen* kézzel írott pályaművek a szerző nevét rejtő jelígs zárt levél kíséretében az említett határidőn belül az egyesület elnökségéhez küldendők. Ezen pályakérdésekre csak a Szatmár-ugocsa megyei róm. kath. néptanító-egyesület néptanító tagjai pályázhatnak. Szatmáron, 1900 július hó 11-én tartott nagy választmányi gyűlésünk határozatából. *Bodnár Gáspár*, elnök. *Bodnár Alajos*, aljegyző.

Irodalmi pályázat. A verébelyi alesperesi kerület róm. kath. tanítóit van szerencsém értesíteni, miszerint 1901 évi április hó 1-ig beadható következő pályatételek tűzettek ki: I. A verébelyi egyházkerület iskoláiban a fiúk és leányok mely közügyességre taníthatók a legelőtravezetőkben? Díj: 1 db. arany. — II. A kath. pap és tanító közötti viszony; mi az oka a netaláni elhidelésnek? Díj: 1 db. arany. — III. A szellem és jellemképzés. Díj 2 db. arany. — IV. Mi a különbség az állami és kath. hitfelekezeti iskola között? Díj: 1 db. arany. — A dolgozatok föt. dr. Zelenyák János úr, Bars-besssei plébánoshoz adandók be föntjegyzett időn belül. Az első tétel kidolgozása a kör minden tanító tagjára nézve erkölcsileg kötelező. *Veszely István*, kör gyűl. jegyző.

VEGYESEK.

Egy könyvről. Mult számunk egyikében egy-két szóval megemlékeztünk Kutschera «Aster» munkájáról; ez alkalommal még a következőket írjuk róla: Ha az anyagi föld porán fölemelkedni akarunk az igazi tiszta fény hónapja, úgy alkalmasabb, szebb és magasabb könyvet nem is olvashatnánk, mint Kutschera «Aster» név alatt megjelent «Krisztus a mi erényünk» című művet. Igazán azt lehet mondani róla, hogy csak szent ihlet szállhatta meg; mert emberi elme ily fellengző tiszta eszméket nem képes felsőbb befolyás nélkül teremteni. Oly kristálytisza a forrás, akár csak egyenesen a menyből szólna hozzánk; oly meleg meggyőző a hangja, hogy valová válik a mondás: a mi szívből jó, szívhez is kell szólnania. A ki fenkölt eszményi után óhajtozik, úgy csak ezt olvassa, mert a szeretet szárnyain egyenesen az egekbe visz.

Tanító-gyűlés. A váczyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület székesegyházi kerülete f. évi július hó 9-én tartotta meg évi gyűlését Váczon a leánynevelő-intézet nagytermében. Szentmise után a gyűlést *Frankó József* esperes elnök szép beszéddel nyitotta meg. Megemlékezett a magyar katolicizmus kilencszázéves jubileumáról s beszélt annak jelentőségéről stb. Ez után az egyesület tagjai elénekelték a pápai Himnuszt. Mult évi jegyzőkönyv és a tanügyre vonatkozó felsőbb rendeletek fölolvastása után *dr. Eben Mihály* zsámboki plébános igen kitűnő és gyakorlati előadás mellett számoló gépet mutatta be. Szűnni nem akaró eljenzéssel fogadták és köszönték meg az előadást, a mely igazán nagy érdeklődést keltett. *Jankovits Ernő* váczi tanító gyakorlati előadást tartott a magyar nyelvtanból. Az országos tanítói, úgyszintén az egyházmegyei központi gyűlésbe két-két tagot választottak. Indítványok során *Bazsanth János* tanító figyelemreméltó indítványt tett arra nézve, hogy a már egyszer valamely helyen rendes kinevezéssel bíró tanítót vagy kántortanítót valahol másutt megválasztanak, az illető az egy évi próbaidő nélkül rendes tanítónak vagy kántortanítónak alkalmaztassék. Záró beszéd után lelkesen elénekelték a Szózatot s ez után a tanítói tápintézetben közös banketre gyűltek össze; a hol sok szép felköszöntőt lehetett hallani. Nevezetesen: Főt. *Frankó József* esperes az apostoli királyra, a római pápára és Csáky Károly gróf váczi püspökre; *Agócs János* apátkanonok Csávolszky József egyházmegyei főtanfőügyelőre és az elnökre; az elnök *Agócs János* apátkanonokra, *Bazsanth János* a hazára, *Pálinkás Antal* s *Fodor Imre* az összetartást hangsúlyozták. *Galgarölgyi*.

Tanítógyűlés az orsz. bizottság elnökehez. A szatmár-ugocsa megyei róm. kath. néptanító-egyesület legközelebb tartott gyűléséből a következő táviratot intézte dr. Steinberger Ferencz kanonokhoz, mint a kath. tanítók orsz. bizottságának e. elnökehez: «A mai napon közgyűlést tartó szatmár-ugocsa megyei róm. kath. tanító-egyesület őszinte szívvel üdvözlő Nagyságodat s a vezetése alatt a katolikus tanügy fölvirágztatásán munkálkodó bizottságot. *Mondik*, titkár.

A kilencszázados jubileum ünnepe Esztergomban. Az ősi koronázó város, a magyar katolikusok székvárosa, nagy ünnepélyességek színhelye lesz f. évi augusztus hó 14-én és 15-én. A kilencszázados jubileum rendező-bizottsága már szétküldötte az ünnepek sorrendjét ismertető «*Tájékoztató*»-t, melyet teljes szövegében mi is adunk: «A kereszténység hazánkba történt behozatalának és a magyar királyság megalapításának kilencszáz éves jubileuma alkalmából Esztergomban, 1900. évi augusztus hó 14. és 15-én ünnepek rendezetnek, a melyeknek fő mozzanatait a következők: I. Augusztus 14. A város reggel lobogó-díszit ölt. Délután két órakor mozsárlövések jelzik az ünnep kezdetét. Három órakor ünnepélyes vespere a főszékesegyházban. Végzi nm. és ft. Császka György, kalocsai érsek úr. Öt órakor a Széchenyi-téren emelt új Szentháromság-szobor leleplezése és megáldása. Végzi mélt. és ft.

dr. Rimely Károly, besztercebányai püspök úr. Fél nyolczkor a város összes harangjai megszólalnak. A félórai harangozás után nyolcz órakor torony-zene. Fél kilenczkor a város kivilágítása. Kilencz órakor katonai takarodó. II. Augusztus 15. Reggel 5 órakor mozsárlövések és harangozás fél óráig. Hat órakor a katonai zenekar ébresztője. Fél hétkor a város összes templomaiban szentmise. Ezzel kapcsolatosan a kir. városi templomban magyar; a vízvárosi templomban német és a szent Ferencz-rendiek templomában tót szentbeszéd. Nyolcz órakor a testületek, egyesületek, a különböző közhasznú intézmények zászlóik alatt és a nagyközönség a Széchenyi-téren gyülekeznek. A fogatok a Bottyán-utcában helyezkednek el. A gyalogosok a Széchenyi-térről a Kispiacon és a Ferencz József-úton keresztül a szent István-térre vonulnak. A szent István-tértől a főszékesegyházig aztán sörfalat képeznek. A fogatok a megállapítandó sorrend szerint a primási palota elé mennek és onnan Ó Eminenciájára fogata előtt haladnak a főszékesegyházba. Kilencz órakor főistentisztelet a bazilikában. Tartja főm. és ft. Vaszary Kolos, biborok, hercegprimás és érsek úr. A «Te Deum» alatt a város összes harangjai szólnak. Mise után szentbeszéd. Mondja mélt. és ft. dr. Rimely Károly püspök úr. A főistentisztelet alatt a bazilika előtti téren sátor alatt mise. Utána magyar szentbeszéd. A főistentisztelet befejeztével a levonulás ugyanazon sorrendben történik, mint a fölvonulás történt. A fogatok a primási palotáig mennek és onnan a szigeten át a városházhoz. A gyalogosok a Széchenyi-térre vonulnak ugyanazon úton, melyen a bazilikába mentek. Fél tizenkettőkor Esztergom város székházának tanácsstermében disz-közgyűlés. Az ünnepi szónok beszédét a városház erkélyéről mondja. Két órakor a diszbedek. Kirándulások a Kovácsi-patakhoz, esetleg Visegrádra. Este nyolcz órakor a katonai zenekarok takarodója. Esztergomban, 1900. július 7. A végrehajtó bizottság nevében: Boltzár József püspök, ált. érseki helynök, elnök. A programnak aug. 15-ére eső mozzanataiban a kath. tanítók II. kongresszusának azon tagjai is részt vesznek, kik e kongresszussal tervezett zárandoklatra jelentkeznek és e napra külön hajón vagy vonaton Esztergomba utaznak.

25 éves találkozó. Mindazokat az iskolatársaimat, kikkel együtt nyertük 1875 július havában az esztergomi kir. érseki kath. tanítóképző-intézetben a tanítói oklevelet, (s kiket e lapok 21. számában névleg föl hívtam!) újból és szeretettel fölkerem, hogy pontos címüket velem mielőbb tudassák, mivel a 900 éves jubileum alkalmából az Esztergomban aug. 15-én tartandó nagy kath. tanítói zárandoklaton részt óhajtok venni s 25 év után egymást viszontlátni. Ertesítéseket kér és küld *Győrffy János* Budapest, VII., Józsefa-u. 23. sz.

Mókaságok vagy tréfa az élet balzsama címmel *Dunay János* szatmár-egyházmegyei pap tollából egy csinos, képekkel illusztrált munka hagyta el a Szent-István-Társulat nyomdáját csinos kiállításban. A tartalmas szép kötet 304 lapra terjed. A tartalom a mágnások, papok, tanítók, katonák, az alsóbb osztály és a román nép magán-életéből van merítve kedélyes, tréfás kivonatokban, itt-ott látszik egy kis fulánk, mely jól áll az élet komolyságai között. A szerző igyekszik az élet t komikus oldaláról bemutatni szereplőiben, a nélkül, hogy sértene vagy a nevek és helyek megnevezésével bárkit is blamirozni akarna, de a mellett a tréfás vonásokban is sok a tanulni és megfigyelni való, tréfás fulánkszurásokkal csipkedti az élet ferdeségeit, hogy miktől kell óvakodni, hogy az ember mentve legyen némi hibáktól. A többi részekben pedig kacagató humor van, mely jó kedvre hangolja az olvasót. A csinos kiállításban pedig a Stephaneum nyomdája fényesen megmutatta, hogy csinos ízlés, szép kivitelben mit tud előállítani kisebb munkában is.

Emlékkönyvecske a kath. népoktatási intézetekben rendezendő iskolai ünnepekkhez, mely jutalomkönyvül is alkalmas. Kiadja a Szent-István-Társulat. Irta és összeállította Ember Károly. Ára 20 fillér, bérmentes szétküldéssel megrendelhető a Társulat ügynökségében, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

P. F. 1. oktatósi illetékes tölő lev. egyik e felelünk nyerhet ily dolg. világi zés len V. I. K. ról öre levéber nem m kezmen volna I. Örmim juk. — önek 550 frt nyugdí. tük. — méstet vonatk tanusit

Ke állásra okleve. külön minden segéd. ügyeln. augus. felny. Na évi h. koron. koron. egy s kásos. Allom

A népis. tanító. fűtési. Az is 15-ig f. é. s

Cl július. fa. L. Pályá. plébán.

B. és ta. 10-ig állam. lesség. és az. les a. elfogl. cím. d. d. end

Szerkesztői üzenetek.

P. F. Már előbb vettünk egy másik tudósítást. — V. F. I. Irjon egy kérvényt a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézve és küldje azt be az illetékes kir. tanfelügyelőséghez. Mellékletei: a) keresztlével; b) tanítói oklevél (másolatban); c) a díjlevél egyik eredeti példánya. 2. E kérdésre a jövő számban felelünk — H. A., B.-Sz.-M. Legkimerítőbb választ nyerhet ügyét illetőleg a megyei kir. tanfelügyelőségtől. Ily dolgokban a minisztérium csak annyiban ad fölvilágosítást, hogy elintéztetett, avagy nem, de az elintézés lényegéről magánszemélynek nem ad értesítést. — V. I. Köszönet. Az ilyen tanulmányos és gazdag gyűlésről örömmel teszünk közzé a tudósítást. — D. G. A díjlevélben elvárt kötelezettségek alul ellenszegülés által nem mentheti föl magát. Az ilyen ellenszegülés következménye mindenesetre a fegyelmi vizsgálat leendő. Jobb volna hékés egyetértéssel elintézni a dolgot. — Sz. J. Örömmel üdvözljük munkatársaink között. Megindítjuk. — «Tandij.» 1. A július és augusztus havi illeték önnök jogos követése. 2. A járásbírósnál. 3. Az 550 frt tanítói fizetést teljes összegében számítják be a nyugdíj-igény alapját tevő fizetésbe. — G. Közvetítük. — R. A. Fölhasználjuk. — H. P. Kérdései oly természetűek, melyek egy iskolai igazgatóság eljárására vonatkoznak. Az előadott dolgok sok következetlenséget tanúsítanak, de azok ellen nincs föllebezési fórum.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Kesztlöczön (Esztergom mellett) két osztálytanítói állásra pályázhatnak csak okleveles tanítók, esetleg okleveles tanítónők. Fizetésük egyenkint 800—800 kor., külön butorozott szoba és 1—1 öl fa. Köteleességük a mindennapi és ismétlők tanítása, a kántortanítónak segédkezni s az istentisztelet alatt a gyermekekre fölügyelni, a tót nyelv ismerete kívánatos. Választás *augusztus 5-én.* Kérvények főtisztelendő ker. *esperes tanfelügyelő úrhoz, Doroghára* küldendők. 311 2—2

Nagysenkviczen (Pozsonym.) két tanítói állomásra évi hetszázhatvan korona készpénz (ebben száznegyven korona államszegély) nyolcz köbméter tűzifa negyven korona értékben, összesen = nyolczszáz korona. Egy-egy szoba. Egy mindennapi, egy ismétlő szakasz. Szokásos köteleességek. Tót-magyar. Határidő *augusztus 8-ig.* Állomások szeptember 1-én elfoglalandók. *Elnök.* 359 1—1

A sárfői (Pozsonym.) róm. kath., tót-magyar nyelvű népiskolához egy okleveles vagy képezdevégzett osztálytanító kerestetik. Fizetése: évi 800 korona, 24 korona fűtési átalány és szép, butorozott szobából álló lakás. Az iskolaszékre czimezett folyamodványok *augusztus 15-ig főt. Marschall Sándor* úrhoz küldendők. Az állás f. é. szeptember hó 1-én elfoglalandó. 350 1—1

Chrábóri róm. kath. tót-magyar tanítói állomásra *július 30-ig* pályázat hirdettek. Fizetése 400 frt. 2 öl fa. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara és kertecske. Pályázhatnak tanítónők, esetleg óvónők is. Nyitra-ludányi *plébánia-hivatal.* 343 1—1

Bény (Esztergom.) egy róm. kath. okleveles tanítói és tanítónői állás üresedésben lévén, azokra *augusztus 10-ig* pályázat hirdettek. Fizetés egyenkint 800 korona államszegélyvel, egy-egy butorozott szoba fűtéssel. Köteleességük a reájuk bízott gyermekeket önállóan tanítani és az ismétlősöket fólváltva tanítani. A férfitanító köteles a kántorságban segédkezni. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények a bényi iskolaszék elnökségéhez czimezve *Ujlaky Ernő* kántortanítóhoz *Bénybe* küldendők. 331 1—1

I. Pozsonymegyei **Majtény** községben megüresedett osztálytanítói állomásra f. é. *augusztus 15-ig* pályázhatnak, kik a magyar s tót nyelvben tökéletesen jártasak, tanképesítettek s kath. vallásuak. Fizetés 800 korona s egy szobából álló lakás.

II. Pozsonymegyei **Abrahám** községben az osztálytanítói állomás *augusztus 15-ig* betöltendő: pályázhatnak, kik a magyar s tót nyelvben tökéletesen jártasak, tanképesítettek s kath. vallásuak. Javadalmazás 800 kor. s egy szobából álló lakás. Majtény, 1900 július 16. *Friedrich József*, majtényi plébános. 356 1—1

Majtényi és abrahámi (Pozsonym.) róm. kath. magyar-tót tannyelvű népiskolához egy-egy osztálytanító kerestetik. Jövedelme: 800 korona, butorozott szoba és egy öl fa. Kérvények *főt. Friedrich József* esp.-plébános úrhoz Majtényra *augusztus hó 5-ig* küldendők. Megbízásból: *Holászék Ferencz*, iskolaszéki jegyző. 361 1—1

Lemondás folytán megüresedett **Zsúk** (Zsilkócz, Anyamaniga, Nyitramegye) kántortanítói állomásra *augusztus hó 13-ára* pályázat hirdettek. Jövedelme: tisztességes lakáson kívül a) tisztán tanítói fizetés 832 kor., b) tisztán kántori javadalma után 200 kor. 28 fillér; c) vegyes természetű tiszta járandóság 74 korona 66 fillér; összesen 1106 korona 94 fillér. Ajánlatok *Bezák Isteán* manigai plébános úrnál nyújtandók be. 336 1—1

A **szentendrei** róm. kath. fiúiskolánál két osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazás: az egyiknél 800 korona évi fizetés és természetben való lakás, a másíknál évi fizetés 520 korona és lakpénz 100 korona; 3¹/₂ öl tűzifa 84 korona értékben és az általa vezetendő osztály beiratási díja. Kérvények f. évi *augusztus 5-ig az iskolaszéknél* nyújtandók be. Zenében jártasok előnyben részesülnek. Szorgalmas tanítók szép mellékjövedelemmel bírnak. 337 1—1

I. **Komárom-Szentpéterre** kántortanító kerestetik. Javadalmazása: lakás, mely áll 2 szoba, konyha és kamrából, valamint pincze, istálló, öl és kocsiszínból. — Föld: 30 kat. hold és 1017 öl, melyet saját erejével művel s adóját fizeti. Kap minden egészshelyes úrbéres gazdától 1 pozs. mérő búzát (20—21 p. m.), a földes zsellérektől pedig 3 pozs. mérő rozstot. Egyéb jövedelme: 2 öl kemény tűzifa, munkaváltság 105 frt, tandíjváltás 50 frt. Stóla 60—70 frt. Alapítványi szent misékből 10 frt. Ostyasütésért 5 frt és évötödös korpótlek. Köteles a mindennapi és ismétlő iskolában tanítani, a kántori teendőket pontosan végezni s a mindennapi szent miséken is orgonálni. Föltételek: tanítói oklevél, a magyar nyelvben és kivált az orgonálásban és éneklésben való kifogástalan jártasság. Állomását szeptember 1-én elfoglalni tartozik. Folyamodványok *augusztus 4-ig* Komárom-Szentpéterre *Szeccsányi Gyula* pléb. iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az iskolaszék a folyamodók közül kijelölendőket annak idején ajánlott levélben fogja föl-szólítani a személyes megjelenésre. Utiköltség nem adatik. A ki az állomás elnyerése czéljából bármely néven nevezendő módon korteskedni fog, annak kérvénye nem vétetik tekintetbe. 351 1—1

II. Két osztálytanítói állás töltendő be **Komárom-Szentpéteren.** Javadalmazásuk: egyenkint egy butorozott szoba fűtéssel. Készpénzben 350 frt, a második szoba és kertilletmény fejében 50 frt. Kötelesek a reájuk bízandó osztályt önállóan vezetni, az ismétlősöket tanítani, az istentiszteletekre a gyermekeket vezetni s azokra ott fölügyelni. Oklevelek tanítónők előnyben részesülnek s megválasztásuk esetén kötelesek a leánygyermekeket női kézimunkára tanítani. Állomásukat szeptember 1-én kötelesek elfoglalni. Kérvények *augusztus 4-ig* Komárom-Szentpéterre *Szeccsányi Gyula* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 352 1—1

A **morva-szent-jánosi** róm. kath. fiúiskolához tanítói állomásra *augusztus 1-ig* pályázat hirdettek. Fizetése a község pénztárából 674 korona havi részletekben és a pozsonyi m. kir. adóhivataltól 126 korona negyedévi utólagos részletekben. Lakásul butorozott szoba — agy-nemű nélkül — tüzelő anyaggal. Tannyelv tót-magyar. Folyamodványok *iskolaszékre* czimzendők. *Ozabal Antal*, főtanító. 376 1—1

Egri érseki megye.

A bogácsi (Borsodm.) róm. kath. II. tanítói állomásra *augusztus 10-ig* pályázat hirdettek. Javadalma egy polgári évre: 800 (nyolczszáz) korona készpénz, 2 öl tűzifa és egy butorozott szoba. Kötelessége a kezdők osztályát tanítani. A tanév szeptember 15-én kezdődik. Az iskolaszék. 358 1—1

Gy-Pata (Hovesm.) a róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet *augusztus 4-ig* tanítói állásra. Jövedelme 666 korona 68 fillér. Földhasználat 4454 □öl. Lakás. Iskolafűtésre 3 öl fa. Van kúttás 800 kor. kiegészítésig államsegélyre. Tanít egy osztályt, segítkezik a kántornak szükség esetén s helyette, míg változás nem lesz, tanítja az ismétlőket, kitől ezért kap évi 50 koronát s ha gazdasági tanfolyamra képesített, tiszteletdíjra számíthat az államtól. 345 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A turóc-szent-mihályi róm. kath. kántortanítói állomásra. Evi jövedelme lakáson és házi kerteesken kívül, külfölele ezimen, állami segéllyel együtt 800 kor. (parkodók többre is számíthatnak. Tannyelv magyar-tót. Pályázhat orgonálni jól tudó tanítónő, óvónő is. Folyamodványok *augusztus regéig az iskolaszéki elnökséghez Turóc-Szent-Mihályba, p. Mosóc, küldendők.* Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. 378 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A szentegyház-as-oláhfalvi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme 1258 korona és 100 korona korpótlék, ha arra jogosult. Pályázatok *augusztus 1-ig* adandók be, a mikor személyes próba is tartatik. Pap Albert. 349 1—1

Győri püspöki megye.

Helyreigazítás. A szent-tamási pályázat határideje nem július 9-ike, hanem 29-ike.

Süttőri (Sopronmegye) róm. kath. iskolához osztálytanító. Fizetése teljes ellátáson kívül 400 korona; biztos mellékjövdelem 120 korona, nem számítva a privat oktatás díját. Pályázat *aug. 12-ig az iskolaszék elnökségéhez* küldendő. 307 2—2

Szomód (Komáromm.) Tata mellett róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése hitközségtől 224 korona s egyszobás lakás, államtól 576 korona. Pályázók kérvényeket *augusztus hó 9-ig Kálik J. Géza plébánoshoz* küldjék. 364 1—1

Gáta nagyközségbe (Mosonmegye) róm. kath. segéd-tanító kerestetik. Fizetése 700 korona, esinos szoba és a szükséges tűzifa. Kötelessége: az első osztályt önállóan vezetni, az ismétlőskolát tartani és a kántori teendőkben segítkezeni. Számíthat meglehetős mellékjövdelemre. Előadási nyelv: magyar, horvát és német. A kérvények f. é. *augusztus hó 15-ig főt. Lévay Pál iskolaszéki elnök-nél* nyújtandók be. 348 1—3

A soproni róm. kath. elemi iskoláknál nyugdíjaztatás folytán megüresedett egy rendes tanítói állomásra ezenel pályázat hirdettek. A rendes tanítói állomás 1200 korona évi fizetés, 150 korona lakáspénz, 120 korona drágasági pótlék és 100 korona évtődös pótlék élvezetével, valamint a magasabb fizetési osztályokba való előlépésre és rendes nyugdíjra való jogosultsággal van egybekötve. Az ezen állomásra pályázóktól benyújtandó folyamodványok a tanképesítést s az eddigi tanítói működést, a magyar és német nyelvben való jártasságot, a zenei képzeltséget, valamint a család állapotot igazoló okiratokkal és keresztelő levéllel szabályszerűen felszerelve 1900 évi *augusztus hó 10-ig* a soproni róm. kath. konvent elnökehez, nagys. *Schwartz Miklós dr.* úrhoz (Sopron, Új-utca 5. sz.) küldendők be. Megjegyzendő, hogy a rendes tanítói állomás választás után három évi próbaidő fontartásával (mely idő azonban sikeres szolgálát esetén, úgy az ötödéves pótlék, mint a jogosult nyugdíj tekintetében beszámítatik) fog betöltetni. A soproni róm. kath. iskolaszéknek 1900 évi július hó 2-án tartott üléséből. *Póda Endre.* elnök. 338 1—2

A sopron-nyéki róm. kath. iskolaszék két osztály-

tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: mind-egyiknek butorozott szoba szabad fűtéssel és évi 800 korona negyedévi részletekben. Mellékjövdelemre is számíthatnak. Kötelességük: a rájuk bízott osztályokat önállóan vezetni, kántori és egyházi teendőkben segítkezeni és a vasárnapi iskolában főívalta oktatni. (Férfi-pályázók hiányában pályázhatnak okleveles tanítónők is.) Folyamodványok f. é. *augusztus hó 15-éig* a főt. *iskolaszéki elnökhöz* címzendők *Sopron-Nyékre.* 365 1—1

Környei (Komárommegye) magyar-német tannyelvű, róm. kath. népiskolánál az osztálytanítói állás betöltendő. Fizetés 800 korona, butorozott szoba, 8 méter rőzsefa, 10 korona kertiletmény. A kántorságban való segítkezetés és személyes megjelenés előnyben részesít. A kérvények *augusztus 5-ig az iskolaszék elnökségének* címezve küldendők. 374 1—2

A moson-tetenyi róm. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése polgári évre 700 korona előleges havi részletekben, minden temetés után 40 fillér. Lakás: egy szoba szükséges butorral, egy öl tüzelőfa. Tanítási nyelv német-magyar. Kötelessége a két alsó osztályt és ismétlősöket tanítani, a kántoriakban segítkezeni. Pályázhatnak tanító- és óvónők is. Kérvények f. é. *augusztus hó 1-ig* a helybeli *iskolaszéki elnökséghez* nyújtandók be. 366 1—4

Kassai egyházmegye.

Ó-Lisztkai (Zemplénm.) róm. kath. tanítói állomásra pályázatot hirdetek. Fizetése: államsegély 800 korona. Van egy szép butorozott szobája. Pályázhatnak nőtlen tanítók és tanítónők. Pályázati határidő f. évi *július 30. Geesei Lajos i. elnök.* 346 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A békés-csabai róm. kath. hitközség önálló tanítói állomásra pályázatot hirdet. Fizetése a hitközségtől 1000 korona, 3 szobából álló lakás a hozzá tartozó melléképületekkel. Kötelessége: a mindennapi iskolán kívül a tornát, esetleg külön díjazás mellett az ismétlősöket is tanítani. A tannyelv magyar. Pályázati határidő *augusztus 1.* Az egy próbaévre választott tanító állását szeptember 1-én tartozik elfoglalni. Kérvények főtisztelendő *Nemeskey Andor* plébános, egyh. elnök úrhoz küldendők. 341 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Nyitra-Divék (u. p. Ny-Rudnói) róm. kath. iskolájának II. odtanítói állására f. é. *július 31-re* — 800 korona fizetés, 100 korona lakbér, 20 korona Jókuthy-alapítványból és 20 korona kertiletmény évi jövdelemmel, melyből 700 korona állami segély — a pályázat kitézetik. Tannyelv: magyar-tót. Pályázhatnak okleveles férfi- és nőtanítók, esetleg óvónők is. A megválasztott állomását szeptember 1-én foglalja el. *Iskolaszék.* 344 1—1

A tyerchovai (Trencsénm.) államilag segélyezett róm. kath. iskolához segéd-tanítói állásra pályázat hirdettek. Evi jövdelem: 944 korona készpénzben, 4 öl fa 56 korona értékben, tehát összesen 1000 korona és egy lakszoba. Pályázhatnak magyar és tót nyelvet bíró okleveles tanítók vagy tanítónők. Pályázati határnap *augusztus 7-ke.* A kérvények az alulírottához küldendők. *Pélczmán János,* iskolaszéki elnök. 339 1—2

Morva-lieszkői irtványban (Trencsénmegye) kath. népiskolánál tanítói állomás. Fizetése: Palugyai alapítványból 600 korona, 5 öl kemény fa, beiratási díj 40 korona, 1 1/2 hold szántó, szabad lakás házikerttel. Ismétlőskolát is köteles vezetni. Pályázhatnak óvónők is. Folyamodványok *augusztus 15-ig a plébániai hivatalhoz* küldendők. 370 1—1

Tót-Megyerre a róm. kath. magyar tannyelvű népiskolához osztálytanítói állásra *augusztus 12-ig* pályázat hirdettek. Fizetése államsegéllyel 800 korona és két szobából álló közös lakás két társával. Előnyben részesülnek, kik tótul értenek és a kántoriakban segítkezetnek. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. *Iskolaszéki elnökség.* 368 1—1

Baán-jasztrabjei (Trencsén vármegye) önálló tanítói állomásra pályázat hirdettek. Községtől kap 230 frtot.

tanítj e
tehat ké
szántófó
9 öl aza
erdőből,
szoba,
tanítóh
hatnak
Jasztrab
iskolasz

A g
vagy ta
részlete
be van
osztályt
plomba
az ismé
plébáni

Tol
jött eg
auguszt
iskolaép
zattal e
havi rés
ségei: a
tárgyak
bizott t
vasár-
és ott r
kik kér
elnökhő

For
Oklevele
Képezde
szerint.
tasság a
ához f
A ka
iskolán
1900. é
dalma:
és laká

A c
kántort
hirdette
kamara
kert, 2
behord
párberk
ismétlő
68 fillér
liter ro
mintegy
A kellő
post-plé
és zen
képzett

A c
országú
állásra
organáz
esinos
rából 1
hóidnyit
tárból 5
30 fillér
tanköte

tanulmány címén 56 frt. püspöki segély 100+30=130 frt. tehát készpénz 416 frt. Azután van 2 kat. hold 554 □öl szántóföldje, 580 □öl házikertje, kap udvarába szállítva 9 öl azaz 36 méter kemény tűzifát a róm. kath. iskola-erdőből, melyből köteles az iskolát is ellátni. Van két szoba, kamara, konyha, istálló és öl. Csakis képesített tanítók és a tót és magyar nyelvben jártasak pályázhatnak *augusztus 6-áig*. Kosztolna-Miticz, u. p. Baán-Jasztrabje, Trencsénmegye. *Baás István* esp.-plébános, iskolaszéki elnök. 372 1—1

Pannonhalmi egyházmegye.

A **győr-csanaki** róm. kath. iskolához okleveles tanító vagy tanítónő szükséges. Fizetése 600 korona havi részletekben (200 korona államsegélyért a folyamodás be van terjesztve), egy butorozott szoba fűtéssel. Egy osztályt önállóan tanít, vasár- és hétköznapokon templomba kísér, rájuk fölügyel. A kántori teendőkhöz és az ismétlők oktatásában segít. Jelentkezés *augusztus 1-ig plébániai hivatalnál Csanak, u. p. Ménfő*. 340 1—2

Pécsi egyházmegye.

Tolna-tamási-i róm. kath. népiskolánál üresedésbe jött egyik tanítónői állásra az iskolaszék 1900. évi *augusztus hó 11-ig* pályázatot hirdet. Javadalom: az iskolaépületben egy szobából álló lakás szükséges butorozattal és fűtéssel, a hitközségi pénztártól pedig 700 kor. havi részletekben előrefizetve. A megválasztott köteleseket: az iskolaszék által kijelölt osztályokban az előírt tárgyakat tanítani, úgy az ismétlő leányiskolában a reábizott tárgyakat heti 2 órán át előadni és növendékeit vasár- és ünnepnapokon az istentiszteletekre elvezetni és ott rájuk fölügyelni. Csak oklevelesek pályázhatnak, kik kérvényüket *Mozolányi István* plébános, hitközségi elnökhöz küldjék be. Tolna-Tamásin, 1900. júl. hó 15-én. 362 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Forgáchfalvára (Gömörm.) segédtanítót keresek. Oklevelesnek fizetése havi 24 korona s teljes ellátás. Képezdészek is jelentkezhetnek, kinek fizetése egyezség szerint. Tanítási nyelv magyar, de a tót nyelvben jártasság megkívántatik. Jelentkezők *főt. Dortsák plébános úrhoz* forduljanak. 260 2—1

A **karári** (u. p. Kis-Terenne, Nógrádm.) róm. kath. iskolánál újonnan szervezett másodtanítói állomásra 1900. évi *augusztus 9-ére* pályázat hirdetik. — Javadalma: államsegélyből 700 korona, a községtől 100 kor. és lakás. *Grantner Antal* plébános, iskolaszéki elnök. 347 1—2

A **csetneki** (Gömörm.) róm. kath. magyar-tót ajkú kántortanítói állomásra f. é. *augusztus 16-ára* pályázat hirdetik. Javadalma: 3 szobából álló lakás, konyha, kamara, egy nagy pincével; házi kert, nagy gyümölcsös kert, 2 hold föld és rét, 60 köbméter tűzifa, melynek behordásáról és fölaprításáról a tanító gondoskodik; párbérből készpénzben: 300 korona, tandíj 240 korona, ismétlő-oktatásért 100 korona, alapítványokból 166 kor. 68 fillér; terményekben kap 4 hektoliter búzát, 6 hektoliter rozst, 4 hektoliter árpát, 15 mm. szénasárjút, mintegy 207 kor. 82 fillér értékben: stólából 60 kor. — A kellően fölszerelt folyamodványok *Teschler Antal* prépost-plébánoshoz intézendők. A személyesen megjelenők és zenében kiváló képzettséggel bírók egyenlő szak-képzettség mellett előnyben részesülnek. 329 1—1

Szatmári egyházmegye.

A csengeri anyaegyházról 6 km. távolságban és országút mellett fekvő **pátyodi** főkegyházi kántortanítói állásra pályázat nyitattik. A szépen bekerített és jó orgonával is bíró templommal közös udvaron levő új esimes kántortanítói lakás áll: két szoba, konyha, kamarából, istálló, sertésöl, külön elkerített zöldseges és egy holdnyi házi kerttel. Járandóságok: 1. Alapítványi pénztártól 240 korona. 2. Fizetési pótlék a hívektől 84 kor. 30 fillér. 3. Államsegély 200 korona. 4. Tandíj 30—40 tanköteles után 60—80 korona. 5. Párbér átlag búzában

10—12 mázsa. 6. Stóla-jövedelem 16—20 korona. 7. Kemény tűzifa beszállítva 8 □méter. 8. Egy hold és 1335 □öl szántóföld félttermése, mintegy 5 mm. búza. A földet a hitközség műveli és adóját is fizeti. A pályázó, ha szolgálati öt éve megvan, korpótlékra is számíthat. Tanítási nyelv magyar. Jelentkezhetni *július hó 31-éig Pály Edé* kerületi esperesnél Sárközőn, Szatmármegyében. 330 1—1

A **giródtótfalui** (Szatmár vármegye) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetése a nagybányai minorita társházról 200 korona, államsegélyből 600 korona; továbbá szabad lakás egy holdnyi kerttel, kevés stóla-járandóság és 3 holdnyi réttel. A tanyterem fűtésére 14 stér tűzifa beszállítva. Köteles a kántori és tanítói teendőket végezni, a mindennapi és ismétlőiskolában tanítani. A folyamodványok 1900 *augusztus 15-ig Pemp Antal* espereshez küldendők Felsőbányára. 253 1—1

Szatmár vármegyében **Fény** községében az állandó *óvónői* állomás áthelyezés folytán megüresedvén, erre pályázat hirdetik. 1. Fizetése: évi 600 (hatszáz) kor., havonként utólagosan 50 koronával a községi pénztártól fizetve; továbbá: 2. Szabad lakás: két szoba, konyha, kamarával. 3. Tizenhat (16) köbméter tűzifa. Csakis okleveles óvónők pályázhatnak, egy évi próbaidővel. Az okmányok a *fényi iskolaszékhez* 1900 évi *augusztus hó 15-éig* benyújtandók. 263 1—1

Mezőterem róm. kath. iskolaszéke *augusztus 8-iki* határidővel pályázatot hirdet két tanítói állásra. Egyik tanító javadalma: hitközségtől tisztességes lakáson kívül 800 korona és kertilletmény; a másiké 760 korona államsegély, hitközségtől tisztességes lakáson kívül 40 korona és kertilletmény. Kellően fölszerelt kérvények főtiszt *Kosztolna Ignác* ker. esperes úrhoz küldendők *Csomaközre, Szatmármegye*. 369 1—1

A **mérki** kántortanítói és II. tanítói állásra *augusztus 12-ig* pályázat hirdetik.

Az I. jövedelme: három szoba, előszoba, konyha, kamara, pincze, melléképületek és 900 □öl jó házikerttel bíró lakás; misealapítványok után 90 korona 54 fillér; párbérből 68 korona; stóla 44 korona; orgonapénz 16 korona 80 fillér; ostsütésért 9 korona; nádvátságban 16 korona; 21 kat. hold föld haszonélvezete, melynek kat. becsértéke 124 korona és 80 fillér, tényleg azonban legalább még egyszer annyit jövedelmez; e földeket az élvező műveltetni, de minden föld utáni adót a hitközség fizet. Párbérben 30 hektoliter rozs; 1½ méteröl tűzifa beszállítva; legeltetési jog 12 darab jószágra. Tanyelv magyar-németül tudás előnyös.

A II. jövedelme: két szoba, előszoba, konyha, kamara, pinczéből álló új lakás; a hitközségtől 40 kor., államsegélyből 760 korona, készpénzfizetés. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályban tanítani és szükség esetében a kántort helyettesíteni.

Az oklevéllel, erkölcsi és működési bizonyítvánnyal fölszerelt kérvények *főt. Kosztolna Ignác* esperes úrhoz intézendők *Csomaközre, Szatmár vármegye*. 367 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Vaalra (Fehérmegye) szeptember 1-re okleveles, esetleg képezdevégzett segédtanító kerestetik. Fizetése: 600 korona, butorozott szoba, ágynemű nélkül, 2 méter fa. Tanítja a II. és III. osztályt, kántori teendőkhöz segédkezik. Tanítónő is pályázhat. A pályázók fölkeretnek, hogy okmányolt kérvényeiket *augusztus 20-ig* főtisztelendő *Turinits Sebő* elnök, plébános úrhoz küldjék. 333 1—1

A **csákvári** róm. kath. fiúiskolához egy osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalma 700 korona évi fizetés és egy butorozott szoba fűtéssel. *Rácz Endre* plébános, iskolaszéki elnök (Csákvár, Fejérmegye). 342 1—2

Sóskútra (Fejérmegye) kath. osztálytanító keresetik. Fizetése 700 korona, butorozott szoba fűtéssel. Esetleg kilátás 100 korona fizetésjavításra. Kérvények *augusztus 10-ig* nagyságos és főtisztelendő *Kálmán*

Károly országgyűlési képviselő, plébános és iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. 318 2—2

Sárosd község (Fehérmegye) róm. kath. elemi népiskolájánál a segédtanítónői és egy újonnan szervezett tanítónői állomásra pályázat hirdetik. Evi fizetése mindegyiknek 610 korona készpénz havi előleges részletekben s lakásul külön butorozott szoba fűtéssel. A megválasztottaknak kötelessége leendő a reájuk bízott osztály tanításán kívül a tanulókat naponként a templomba vezetni s ott a rendre fölügyelni, továbbá a férfitanítónak a fiú-, a nőtanítónak a leány ismétlőiskolásokot oktatni. A férfitanító a kántori teendőkben segédkezni tartozván, az orgonálásban jártasnak kell lennie; a nőtanító pedig tartozik a jelentkező nagyobb leánytanulókat az iskolaszék által meghatározott külön díjért a női kezimunkára tanítani. Az állomás szeptember hó 1-én foglalandó el. Mindazon okleveles vagy képezdevezett tanítók és tanítónők, kik ezen állomásokat elnyerni óhajtják, másolati okmányokkal felszerelt s az iskolaszékhez címzett kérvényeiket *július 30-áig* alulírottához küldeni sziveskedjenek. Sárosd, 1900 júl. 12-én. *Závodszky István* kántortanító, iskolaszéki jegyző. 335 1—1

Moórott (Fehérmegye) két tanítóállomás üresedésben van, melyekre *augusztus hó 8-ig* pályázat hirdetik. Evi fizetés 800 korona készpénz, szoba a legszükségesebb butorral és fűtés, esetleg 50 frtnyi lakber és 4 m. tűzifa. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolásokot tanítani, szükség esetén a kántorságban segédkezni és a zenés műsáknál tehetsége szerint közreműködni. Tanylev. német-magyar. Csak oklevelesek pályázhatnak (nőtanítók is). Folyamodványok ft. *Vittinger Pius* iskolaelnök úrhoz terjesztendők. 354 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Újhegyre (Vas) róm. kath. másodtanító kerestetik. Fizetése 800 korona készpénzben, 4 öl tüzelőfa, tisztességes lakás egyszerűen butorozott szoba, konyha. Tanylev. magyar-horvát. Kántoriakban segédkezni köteles. A kérvények *Strassner József pléb.* iskolaszéki elnökhöz *július 31-ig* küldendők, p. *Pasztu-Szt. Mihály*. 325 2—2

Kenyeribe (Vas) segédtanító szükséges. Fizetése: tanévre 604 korona. *Elnökség*. 334 1—1

Vas-Csákányi (szombathelyi egyházmegye) róm. kat. másodtanítói állásra pályázat nyitattik. Fizetése: 700 kor. előleges havi részletekben, butorozott szoba, fűtéssel, tisztogatással, polgári évre; szorgalmi idő 8—9 hónap. Kötelessége: I—II. vegyes osztály s ismétlő fiúk tanítása, kántorságban segédkezés. Okleveles tanítók, tanítónők felszerelt kérvényüket *augusztus 19-ig* az *elnökség*-hez küldjék. Az állás szeptember 15-én elfoglalandó. — ez időtől fizetése folyosították. Utiköltség 10 korona. 375 1—1

Váczi egyházmegye.

Az Istvántelki Kertészképző Iskolához **Rakos-Palotára** egy jóraváló katolikus, nőtlen, németet is tanítani tudó nevelő-tanítót keresünk. Fizetése 800 kor., évi 100 korona potlékkal 1200 koronáig. Butorozott szoba ágyneművel s ágynemű-mosással, takarítással; fűtés, világítás, az intézet konyhájáról étkezés. Ezek fejében kötelessége a 14—18 éves korú, nagyobbbrészt árva növendékek fölügyelete s nevelése otthonukban s munkájuknál az intézeti házi rend s igazgató utasítása szerint; azok tanítása körülbelül heti 18 órában; az istentiszteletnél az ének vezetése s kísérése harmoniumon. A szükséges kimenő időt számára hetenként kérésére az igazgató utalványozza, nyáron 2 heti szünidőt ugyanattól kap. A kik szeretik a szegény gyermekek nevelését, kedveik a kertészetet, szivesen élnek a szép természetben, nem félnek a munkától, *augusztus 2-áig* bezárólag küldjék vagy nyujtsák be gróf Károlyi Sándorné ő exzellenzciájához, mint az Intézet főntartójához címzett kérvényeiket az *Istvántelki Intézet Igazgatóságához, Rakos-Palotára*. Megjegyezzük, hogy az első év próbáév, melynek sikeres bevégzése után jön a végleges megerősítés s hogy az Intézet tanítói az orsz. tanítói nyugdíjgyesület tagjai. 313 2—2

Nógrád-Kállóra (via Aszód) szeptember 1-re okleveles róm. kath. tanító kerestetik. Evi javadalmazása: 720 korona havonként fizetve, 80 korona lakber, pusztai gyermekek hetenként csütörtöki tanításáért, ha kijár: 100 korona (kocsit püspök ad), gazdasági ismétlőiskola tanításáért 50 korona, melyet július 1-én vehet föl. Kötelessége: III.—VI. osztály, gazdasági ismétlőiskola tanítása és a kántort szükségben helyettesíteni. Fölserelt kérvények főtisztelendő *Gorilovics Alajos* iskolaszéki elnökhöz *augusztus 5-ig* küldendők. 360 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Jákói (Veszprémmegye) iskolánál egy 800, egy 600 korona fizetéssel, butorozott szoba fűtéssel, tanító, tanítónő lesz szeptember 1-én alkalmazva. Német nyelv bírása szükséges. Okmányok *július végéig* az *iskolaszék*-hez küldendők. 332 1—1

Rezi nagyközség (Zala vármegyében, Keszthely és Hévíz szomszédságában) róm. kath. jellegű iskolájának segédtanítói állására pályázni szándékozó okleveles tanítók, illetőleg tanítónők, fölszerelt kérvényeiket f. évi *augusztus 15-re* a rezi-i iskolaszékhez terjeszték be. Jövedelem egy tanévre: 1. Folyosóval ellátott, különálló, kényelmesen butorozott lakás; 2. nyolcz négyzetögméter tűzifa, felaprózva és a helyszínére hordva; 3. 700 korona készpénz, előleges havi részletekben. Kelt Rezi, 1900 július 16. *Havassy József*, plébános. 355 1—1

Ajánlás. Róm. kath. tanítónak ajánlom. Bizonyítványaim kitűnők. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba *«Szeptember»* címre kéretnek. 371 1—2

ZENEMŰVEK csak a Jubileumi évre kedvezményes áron!

I. Orgonára és Harmoniumra: Bach: Könnyű praludiumok és fugák. 50 kr. — Hesse: Könnyű praludiumok. 50 kr. „Praludium-album” (100 mű) 50 kr. — Mendelssohn: Összes org. művei. 80 kr. — Körner: Gyakorlati orgonász (646 szerz.) 1 frt 50. — Nemesovits: Gyakorlati orgonász (152 művel) 1 frt 50. — Volckmar: 6 nagy ünnepi pralud. 60 kr. — Rinck: Gyak. orgonaiskola. (VI köt. egyben) 1 frt 60. — Fuga-album: 90 kr. II. — Köhler: Zongoraiskola (teljes) 1 frt 60. — Wannaus: Harmoniumisk. 90 kr. — Holmann: Hegedűiskola (teljes) 1 frt. — „Magyar dal-album” (200 dal) zong. 2 kézre. 1 frt 20.

„Hirdető Szalon” — *Kiadóhivatala* — Budapest, I., Fehérvári-út 40.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolesőbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.